

A TUDOMÁNY VILÁGÁBÓL

Kutatásunk közeljövője

A gazdaság és társadalom elektronizációja

Az Országos Középtávú Kutatási Terv (OKKFT) egyes fejezeteit a hazai kutatás és fejlesztés stratégiai feladatai alkotják. Az egyes feladatok koordinálására országos hatáskörű „programirodák” alakultak. Ez utóbbiak vezető szakértői vállalkoztak arra, hogy olvasóinkat megismeressék a nagyszabású nemzeti program részleteit. Elsőként a G-1 jeldű komplex kutatási irány — mely az elektronizációval és vonzattal foglalkozik — általános bemutatására kerül sor, Lelkes Ivánné, az OMF B főtanácsosának tollából.

Az elektronizáció olyan világtendencia, amelyhez csatlakoznunk kell. A világban folyó versenyben csak meglévő erőinket kell összehangolni és a nemzetközi együttműködés adta lehetőségeket maximális felhasználással és felhasználásával tudunk helyt állni. Ezért volt szükség arra, hogy egyetlen programban fogjuk össze a hazánkban folyó — elektronizációval kapcsolatos — összes kutatást és fejlesztést.

Az Országos Középtávú Kutatási Terv (OKKFT) Terv-itt-tárgyalt programja mindkét feltétel — a nemzeti elektronizáció összefogott előrelépése és a nemzetközi együttműködés — teljesítésének lehetőségét tartalmazza. A kutatási-fejlesztési program szerves részét képezi a VII. ötéves tervben az elektronika társadalmi-gazdasági alkalmazása elterjesztése érdekében indított központi gazdaságfejlesztési és szervezési programok. Fő célkitűzése általánosan, egyes témakörökön konkrétan kapcsolódni a KGST-országok tudomány-műszaki haladásának 2000-ig terjedő Komplex Programjához. Céljaink megvalósításához nemzetközi együttműködést, honosítást és továbbfejlesztést tervezünk minden olyan területen, ahol ezzel a hazai fejlesztésnél gyorsabb és jobb eredményt érhetünk el. A program során szoros kapcsolat létesül az OKKFT keretében más kutatási-fejlesztési programokkal.

A program több, egymással összefüggő, de önmagában is szükséges cél megvalósítást tűz maga elé, amelyek mindegyike feltételezi a kutatók, fejlesztők, gyártók, alkalmazók közreműködését. Ilyen cél, hogy az elektronika gyorsabban hassa át az ország társadalmi és gazdasági életét. Hozzá kell járulnunk az elektronika ipar fejlődéséhez az ehhez szükséges fejlett műszaki színvonalú eszközök, berendezések kifejlesztésével, meghonosításával. Ezt mind az elektronikai ipar, mind a magyar ipar egészségének packépessége megköveteli. Ugyancsak a program körébe tartozik az elektronika társadalmi hatásainak vizsgálata, az oktatási feladatok támogatása.

Rendszerelvű megközelítés

Az elektronizáció legfontosabb számítástechnikai, hírközlési és automatizálási kutatási-fejlesztési feladatainak egyetlen OKKFT programban történő kezelése új-szerű szemléletet tükröz az eddigiekkel szemben. Ilyen rendszerelvű, komplex megközelítéssel sem a VI. ötéves tervben művelti országos kutatási-fejlesztési programokban, sem a különböző tárca által szervezett munkáknál nem találkoztunk.

A komplex megközelítést éppen a kutatás-fejlesztés tárgyát képező területek szoros egymáshoz kapcsolódása jellege teszi szükségessé.

A szakértők széles körének bevonásával kidolgozott és több szakmai és szakmaközi fórumon megtárgyalt program négy, egymást kiegészítő alprogramból áll. Az alprogramok felölelik a perspektivikus számítástechnikai és automatizálási eszközök és rendszerek kutatását és fejlesztését, a hírközlési rendszerek, a számítástechnikai, automatizálási és távközlési rendszerek és az elektronizációs széles körű elterjesztéséhez szükséges alapozó kutatásoknak a teljes skáláját.

Az első alprogram keretében a számítástechnikai eszközök közül korszerű számítógépek, perifériák és szoftverek, s a belőlük modulárisan felépíthető különböző hálózatok, alkalmazói rendszerek fejlesztése a cél. Gazdaságosan értékesíthető árualként rendszerben és önmagukban is lehetővé kell tennünk piaci pozícióink további erősítését.

Az automatizálás perspektivikus eszközei és rendszerei közül elsősorban a technológiai folyamatok automatizálásához szükséges kutatási és fejlesztési feladatok megoldását tartalmazza a program. A nemzetközi szabványosítási irányt követő, korszerű automatizálási rendszerekbe illeszthető intelligens automatika-elemek, környezettűrő folyamatirányító eszközök kifejlesztése a cél.

Egyszerre több szolgáltatást

A második alprogram célja a távközlési fejlesztésének megvalósításához és a híradástechnikai ipar versenyképes terméktudományi feladatok ellátása.

Különös figyelmet kapott az a tény, hogy a hírközlésben hatalmas értékű eszközrendszer működik. Ezért a kutatás és fejlesztés során biztosítani kell a meglévő állománnyal való összekapcsolhatóságot, így az üzemeltetés érdekében gyökeresen új tervezési és megvalósítási elveket kell követnünk.

Az alprogram a hagyományos hírközlési elemek olyan továbbfejlesztésére törekszik, amely egyszerre több, esetleg egészen új hírközlési szolgálat vagy szolgáltatás ellátását teszi lehetővé. Példaként említhetjük a másorszói hálózat felhasználását információátvitelre, vagy a nyilvános hálózattal kompatibilis (összeilleszhető) helyi rendszerek létrehozását, esetleg több célú kábeles TV-rendszerek fejlesztését.

A harmadik alprogram a tervidőszak elején a VI. ötéves terv során kidolgozott eszközöket, majd az első két alprogram eredményeit használja fel. Tömegesen elterjeszhető típusrendszerek, bonyolult technológiai irányítási feladatok megoldását szolgáló vállalkozói, ágazati, illetve országos alkalmazói rendszerek létrehozását tűztük ki célul.

A negyedik alprogramban — amely az elektronizáció elterjesztésére irányul — azoknak a leglényegesebb alapozó jellegű kutatási témáknak foglaltuk össze, amelyek az elektronizáció részeként fóként a következők tervidőszak fejlesztéseit, munkáit, eredményeit alapozzák meg.

Meghívások pályázatok

Ez az alprogram tartalmazza az elektronika társadalmi hatásait és következményeit feltáró kutatásokat és itt szerepelnek az informatikai oktatás fejlesztésével összefüggő egyes feladatok is.

A program megvalósításáért a Minisztertanács határozata értelmében az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke felelős. Az irányítási szervezete kialakult, a döntéseket előkészítő, szakmailag megalapozó testület máris megkezdte munkáját. A megvalósítás, a központi fejlesztési alprogram történő támogatás elnyerésének módszerét változtatások a témák egy részét érintően nyílt, vagy meghívásos pályázatokat hirdet meg az OMF. A logikailag összetartozó, szoros szakmai koordinációt, közös kidolgozást igénylő témáknál céltársulások létrehozását kezdeményeztük.

A program megvalósításában egyetemi tanszkek, akadémiai kutatóintézetek, vállalati formában működő kutatóintézetek, fejlesztő és termelői vállalatok, szövetkezetek vesznek részt.

Lelkes Ivánné

Helytörténet

Múltról jelennek, jövőnek

AZ UTÓBBI MASFÉL-KÉT évtized kutatómunkájának eredményeként több település első oklevélel emlétesnek, városi nyilvánításának jeles évfordulója alkalmából jelentet meg helytörténeti kötetet. A helyi igényből táplálkozó kiadványok mecénásai a lakópolgárok, a tanácsok, népfőnökségek, gazdasági szervek, baráti körök, művelődési intézmények. A falvak, városok múltjának mély és alapos bemutatására nem egyszer a régió tudományos életének jelentős vállalkozásaként születik meg.

A szakemberek és a lakosság egy részének összefogása, értékes tárgyi, szellemi anyag összegyűjtése gazdagítja a helyi emlékeket. Adalékként hozzájárul egy-egy kérdésről dokumentálásához, sőt olykor tisztázásához. A példák azt is bizonyítják, hogy a kisebb és nagyobb közösségek a fontosnak tartott közös cél — jelen esetben az alaposabb helyismeret — érdekében újabb embereket nyerne meg és a megvalósuláshoz szükséges pénzt is előteremtik. E kiadványokat forgatva, az olvasónak az a meggyőződés, hogy a szerzők akár motorként is vállalkoznak Vörösmarty Emléksorok-ban írt, ma is érvényes gondolatát: „A múltat tiszteld, s a jelent vele kösd a jövőhöz.”

A megjelent munkák többsége a tudományok mai színvonalán igényes és valós képet rajzol az elődokról, a múlt történéseiről, így segíti a mában való eligazodást. Vállalható hagyományok állapoznak és hagyományteremtést ösztönöznek. A szerzők folytonosság felmutatása erősíti az emberek összefogását a jelen társadalmi feladatainak megoldásában. Enélkül az egyén és a közösség is szegényebb lenne.

A SZÉLESEN ÉRTELMEZETT kultúrát elsősorban azok és ott tudják megbecsülni, akik és ahol az értékeket apólják. A közművelődés éppen e területen, e tevékenységben tudott jelentősen kibontakozni, egynelvitelen fejlődni, elkerülvén jelentősebb töreséket, megtorpanásokat.

Az országos zertre nagy lelkesedéssel, összefogással létrejött helytörténeti gyűjtemények, falumúzeumok, a kezdeményezések szép és követendő példái. A tárgyi és szellemi kultúra összegyűjtése valós helyi szükségletből indult el, amelynek jó kerete és összefogója a honismereti, helytörténeti mozgalom. A szakértők, klubok, a gyűjtőmunkára szervezett táborok, a pályázatok mellett az adományok nagymértékben hozzájárultak a tárgyi és szellemi emlékek, hagyományok megőrzéséhez, közzétételéhez. A gyűjtemények, az elkészült monográfiák, kronikák létrehozásánál cselekvő résztvevőké váltak a lakosok, így részesei a megvalósulás szellemi és erkölcsi folyamatainak. Így válik a munka közösségteremtő, közösségfejlesztő erővé.

Néhány munkát említek az utóbbi évtizedből a teljesség igénye nélkül: Kecel, Nagyatád, Deszk, Cegléd, Derecske, Fonyód, Okány, Szentgotthárd, Tát, Báránd, Hajdúszoboszló, Berettyóújfalusi színvonalas monográfiák; a levéltárak értékes forráskiadványaira; a múzeumok, könyvtárak igényes évkönyveire gondolok. Ezek a művek nem az üres magamutogatás szándékával készültek, hanem a tudományos igényű írt és szerkesztett kiadványok sorát gyarapítják.

MI TEHÁT az a fontos többlet, amelyről pártolón kell szólni? Mindenekelőtt az a belső igény, amely felismerte, hogy a múlt, a jelen megértése nélkül nem lehet a jövőbe tekinteni. Az azonoslag tudat igénye a progresszív lokálpatriotizmust erősítette. A történelmi korszakokon át-meg átvélő kötődés-tudat ugyanakkor túlmutat a települések határain. Összekapcsolódik és találkozik a tudományok művelőinek szándékával: ismerjük meg sokoldalúan az egész nemzet, a világ, az emberiség történéseit.

A szóbanforgó helytörténeti munkák előzményeit a történet-tudomány előremutató vállalkozásainak kell keresni. Az utóbbi évek ilyen kiadványainak sorában egy-egy korszak átfogó munkái mellett kétségtelenül meghatározó jelentősége van annak, hogy a Magyarország története vasok kötetel sorra az olvasók kezébe kerülnek. A gazdag szakirodalom mellett említeni kell a történeti érdeklődést igényesen kielégítő História című folyóirat jelenlétét éppúgy, mint a memórirodalom egyre szaporodó könyveit. Az emberek történelmi érdeklődése nem hagyta érintetlenül a múzeumok, le-

véltárak, könyvtárak — korábban sokkal nyitottabb — tevékenységét sem. Azt hiszem, nem túlzás arról szólni, hogy az igény, a figyelem egyaránt hozzájárul a helyi és a nemzetközi történelem jobb ismeretéhez, a tudat-, a szemlélet formálódásához.

A helytörténeti munkálkodás széles körben terjeszti az összetett gondolkodást. A honismereti mozgalom túljutott azon a ponton, amikor az események történetének felvázolása is elégségesnek bizonyult. Most elképzelhetetlen, hogy a vizsgálódás köréből kimaradnának a korabeli gazdálkodás feltételei. A szerzők a töké és hiteleket vonatkozásainak, a munkaerő-, a munkakörülmények alakulásának, a népesedési-, a birtok-, a tulajdonviszonyoknak, a lakáshelyzet, a táplálkozási szokások, a keresleti lehetőségek, a munkaerő alakulását feldolgozó értékelések, a munkás- és ezen belül az agrárszocialista mozgalom fejlődésének bemutatására is vállalkoznak. Feltárul a tanulmányokban a művelődési adottságok, a szabados szokások áttekintése.

AZ ELETKÖRÜLMÉNYEK változásainak bemutatása hozzásegít kellően árnyalt társadalomrajz felvázolásához. Az életmód-változás korszakokénti elemzése viszonylag új kutatási terület. Ugyanakkor szükséges a hagyományos kultúrafelfogás meghaladása és a vizsgálódás kiterjesztése a mindennapi kultúra, civilizáció köré. Öröndetes, hogy egyre többször történik kísérlet a felszabadulást követő gazdasági, társadalmi átalakulás ábrázolására. Így lehet teljességre törekvően rajzolni képet korról, emberről.

A történelem és társadalom bonyolult és mély összefüggéseinek feltárása nehéz, de jelentős szakmai feladat. A munkák megítélésénél egyik minősítő kritérium, hogy milyen viszonylatban helyezhető el a kisebb-nagyobb közigazgatási egység az ország történetében. Mennyiben érintette az országos fejlődés, vagy megtorpanás a lokális gazdasági, társadalmi mozgásokat, hogyan befolyásolta a politikai viszonyokat. A határ fordítás is igaz, és ennek vizsgálata is fontos.

IDŐNKENT TALÁLKOZUNK eseményeket megszépítő, túlértékelő ábrázolásokkal, amikor az országos összefüggésekből kiszakítva nagyobb megbecsülést „követünk” a szűkebb pátriánkban. Olyan is van, amikor elhallgatjuk az említésre érdemes és szükséges tényeket. A szélsőséges ellenpontozás, a túlértékelés végtelen felfogás, amely zavarja az eligazodást, és nem segíti az önbecsülés kialakulását. A helyi hagyományok tisztelése, a kötődés sokoldalú szálai nem jogsíthatnak fel senkit arra, hogy pusztán érzelmi alapon, a tények és tendenciák elhanyagolásával adjon képet a múltról.

A tudományok műhelyek felkészült munkatársai, és a lokálpatrióták azonban többnyire józan ítéletű kezdeményezői, ösztönzői a helyi értékek feltárásának és közreadásának. E közös munka során kialakult kapcsolatrendszer jelenti azt a közös alapot, amellyel a szűkebb és tágabb közösség javára lehet és érdemes tenni.

Fodor Péter

Feketében a források

Milliók gyógyultak meg vagy kerültek el a betegséget az ásvány- és gyógyvizek segítségével, amelyekkel szemben a legfőbb követelmény — a FAO Nemzetközi Egészségügyi Szervezet (WHO) Codex Alimentarius Bizottsága szerint — a víz tisztasága. E feltétel természetesen csak akkor elégíthető ki, ha az ivó- vagy a fürdőkúrára használható ásványvíz külső szennyezéstől mentes.

E különleges összetételű és hatóanyagú vizek jogi, társadalmi védelme nem újkeletű. Már a 100 évvel ezelőtti, majd az azt követő vízügyi és egészségügyi törvények és rendeletek különös hangsúllyal foglalkoztak elsősorban a forrásokkal, de nem hagyták figyelmen kívül az ásvány- és víz minőségének védelmét biztosító belső és külső védőterület nagyságát. A vízmennyiség megőrzését pedig az előbbi kettőt körülvevő hidrogeológiai védőövezet kialakítása szolgálja, amely a víznyelő hely vízzeljáró területét foglalja magában.

Szennyező környezet

A legutóbb 1961-ben kiadott és még érvényes egészségügyi-vízügyi együttes utasítás a víznyelő helyek körül a védőterületek kialakítását meglehetősen mechanikusan itéli meg, amikor elsősorban a víz megjelenési formájától (forrás, aknákút, fúrt, csapós kút stb.) teszi függővé a víz minőségének védelmét biztosító belső és külső védőterület nagyságát. A vízmennyiség megőrzését pedig az előbbi kettőt körülvevő hidrogeológiai védőövezet kialakítása szolgálja, amely a víznyelő hely vízzeljáró területét foglalja magában.

Az utasításnak ugyan hiányossága a földtani alapok és a hidrogeológiai viszonyok mellőzése, ezzel szemben helyesek a külső és a hidrogeológiai védőövezetre vonatkozó tulajdonjogi korlátozásai (építési, állattartási tilalom stb.). Az már más kérdés, hogy ezek az adatok nem mindig kerültek be a telekkönyvekbe vagy egyszerűen nem hajtották végre a rendelkezést. Eppen ezért ma már a legtöbb ásvány- és gyógyvizek környékén, mint fő idegenforgalmi vonzásterület, sűrűn lakott település — szennyezőforrássá — változott. Az utolsó 20-25 év alatt az ország gépkocsialománya megkétszereződött, amely sok és korszerű út építését igényelte. A legtöbb ásvány- és gyógyvíz termelőhelyen az idegenforgalom lebonyolítása és a palackozott víz szállítása ma már kizárólag jó úton és gépkocsival történik. Az eközben képződő nagy mennyiségű kipurogógáz nem kezelhető kizárólag statikus jelenségként és így nemcsak a levegőt, hanem az áramlási törvények szerint lecsapódva, a talajon keresztül az első vízáradékat is szennyezi. Hasonló jelenség következhet be — főként a csatornázatlan területeken — gépkocsik javítása és mosása közben keletkező olajos, iszapos és vegyszertartalmú szennyvizek hatására is.

A levegő közvetítésével ipari üzemekből ólom, kadmium, tallium, arzén, szén-monoxid, kerül

a talajvízbe. Fosszilis tüzelőanyagok elégetésénél úgynevezett aromás szénhidrogének (PCH) képződnek, amelyeknek rákkeltő hatása bizonyított. Az ilyen szennyező üzemek létesítését az NSZK-ban például szigorú előírások szabályozzák, de a védelmi kapcsolatok költségei fedezésére állami támogatást biztosítanak.

A háttérhatás nemcsak a szennyezésben nyilvánul meg, hanem a mesterséges anyagokkal lazított területek alatti földtani képződmények is megváltoztathatják a víznyelőket. Ma már tudjuk, hogy épületekkel, utakkal fedett területeken megszűnik a kőzetek párolgása, különleges korrozív folyamatok keletkeznek, megváltoznak a felszín alatti áramlási viszonyok, új oxidációs és redukációs körülmények alakulnak ki. A nagyméretű vízgázró gátak környezetében a világ több helyén földrengést regisztráltak. Hasonló jelenségek adódhatnak a nagyvárosok rohamos fejlesztése során is, ahol az altalajra jutó terhelés jelentősen növekszik.

Felelően felelősök

A források, a felszínközeli ásványvízelőhelyek ma már fokozott védelmet igényelnek és ezzel mind a hatóságok, mind az üzemeltetők felelőssége növekszik. Ennek ellenére ismeretes a fővárosban olyan ásványvíz termelő hely, ahol az üzemeltető közvetlenül a belső védőterület közelében gépkocsironsok tárolására és szerelésére adott engedélyt. Ez az eljárás azért veszélyes, mert a terület csatornázatlan, a kutak pedig a környezetben viszonyítva mélyebben helyezték. Az ország más részén viszont az ásványvíz veszélyeztetett kommunális személtérakóhely ellen tiltakozó üzemeltető az illetékes hatóságok nem támogatják megfelelően.

A nagyobb mélységű ásványvíz (hévíz)tárolóknál a mennyiségi védelem hiánya okoz súlyos problémákat. A túlzott mértékű vízkitermelés azt eredményezte például a Dél-Alföldön, hogy az eredetileg öntermelő kutak jó része ma már csak gépi erővel termelhető. E rablógazdálkodás mielőbbi megszüntetése a vízkészlet-gazdálkodás elsőrendű érdeke.

E kérdések felvetésénél nem elhanyagolható szempont a belső ellátás mellett az exportra kerülő ásvány- és gyógyvizek minőségének védelme, különösen, ha az értékesítést még fokozni is kívánjuk.

Azok a paraméterek, amelyek jelenleg a védőterületek (-zónák) kialakítását meghatározzák, ma már teljesen illuzórikusak. Eppen ezért a legfontosabb teendő egy olyan új jogszabály kiadása, amely a síkvidék helyett a háromdimenziós védőidom kialakítását tűzi ki célul. Ennek már figyelembe kell vennie mind a felszíni, mind a mélyégi földtani képződmények szerkezetét, a kőzetek ásványtani összetételét, vízvezető- és abszorbeáló képességét. stb. Erre épülhet fel azután az ásványvíz származásának, áramlásának, utánpótlódásának kémiai összetételének és mennyiségi jellemzőinek rögzítése. Mindehhez természetesen számos kutatóúrás, laboratóriumi és földtani értékelő művelet szükséges. Ma már az ásványvizek szokásos kémiai vizsgálatát kötelezően ki kell terjeszteni a szervezet számára fontos nyomelemekre is, s közülük is elsősorban a nehézfémekre.

Háromdimenziós jogszabály

A további szennyező folyamatnak bizonyos mértékig gátat lehetne szabni azzal, hogy a víznyelőhelyek meghatározott víznyelőhelyeken csak szűrőberendezéssel felszerelt üzemek és lehetőleg ömlesztésben benzin használatú gépkocsik üzemeljenek. Az építési tilalomnak a védőidomok területén szigorúan érvényt kell szerezni, sőt a meglévő épületek és gyárak fokozatos felszámolására kell törekedni. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeket, a felszíni vízfolyásokat, a csatornázást stb. ugyancsak vizsgálat alá kell venni.

A földtani és a vízföldtani alapokra helyezett védelem biztosítása talán megállíthatja, kedvezőtlen esetben megfordíthatja a káros folyamatokat. Mindennek természetesen az üzemeltetők ma már nem tudnak saját erőből eleget tenni, országos programra és költségvetési támogatásra is szükség volna.

Budai Horváth Gábor

Dobos Irma

Anno...

150 éve, 1836 májusában V. Ferdinánd aláírásával szentesítette az 1836. évi XXV. törvény-cikkelyt, az első magyar vasúti törvényt. A Szechenyi István és Kossuth Lajos kezdeményezésére megalkotott jogszabály kijelölte az első 13 megépítendő vasútvonalat és az építőkör részére kedvezményeket helyezett kiállításba.

150 éve, 1836 májusában alkotta meg az Országgyűlés az 1836. évi XXVI. törvény-cikkelyt, amely elrendelte Buda és Pest között egy „állandó hid” építését. A rövidesen megalkult Hídegytelj Szechenyi javaslatára William Thirney Clarkot bízta meg a terv elkészítésével.

100 éve, 1886. május 1-én, Péch József vezetésével megkezdte működését a folyósabályozások és ármentesítések ügyéért is felhatalmazott Kőművel- és Közlekedési Minisztérium keretében, a Baross Gábor alapította Vizrajzi Osztály (a mai VITUKI elődje).

200 éve, 1786. május 2-án, a Helytartótanács furdórendtartási és egészségügyi szabályzatot adott ki a balatonfűrédi gyógyhely számára, amely részletesen megállapítja a furdófürdő kötelezőit a furdó fejlesztésében is.

100 éve, 1886. május 7-én, Budapesten született Rybár István

fizikus, egyetemi tanár, Eötvös Loránd tanítványa és munkatársa. A vizuális észlelés helyett bevezette a fotográfiai regisztrálást.

150 éve, 1836. május 8-án, Budán született Ország Sándor városrendezési szakember. A modern világvárossá épülő Budapestnek egyik legszorgalmasabb elméleti munkása volt.

150 éve, 1836. május 15-én, Királyfián (Hont vm.) született Illés Nándor erdősz. Úttörő munkát végzett a futóhomok megkövetésében, az akácpajzstetű kutatásában, s az erdőőri szakiskolák megszervezésében. Tevékenyen részt vett az erdőzeti műszóltár anyaggyűjtésében. Jelentősen hozzájárult a hazai erdőzeti szakirodalom, s a magyar erdőzeti szaknyelv megerősítéséhez.

50 éve, 1936. május 21-én, megnyílt az agtelleki cseppkőbarlang villanyvilágítással ellátott része.

200 éve, 1786. május 30-án, Kohányban született Fáy András író, politikus, akadémikus. 1840-ben kezdeményezésére alakult meg a hazai Első Takarékpénztár Egyesület. Sürgette egy nevelőképző intézet felállítását; sokat buzgított az iparegyetel, a Védegyelet, a kisdédnevelés érdekében.